

Äänekosken kaupungin vuoden 2026 talousarvio-ohje ja määrärahakehykset

SISÄLLYSLUETTELO

1	YLEISTÄ.....	3
1.1	Suunnitteluperusteet.....	3
1.1.1	Yleinen taloudellinen tilanne.....	3
1.1.2	Kuntatalous.....	4
1.1.3	Kuntien valtionosuudet ja verotulot vuonna 2026.....	6
1.1.4	Suunnitelmakausi.....	8
2	MÄÄRÄRAHAKEHYKSET	10
2.1	Laadinnan lähtökohdat.....	10
2.2	Talouden tasapainotus.....	11
2.3	Lautakuntakohtaiset kehykset (käyttötalous)	11
2.4	Kehyksessä on huomioitu vuodesta 2025 vuoteen 2026 seuraavat merkittävimmät muutokset:	12
2.5	Kehyksen mukainen tuloslaskelma	14
2.6	Investointikehykset ja yleiset periaatteet	14
2.7	Rahoitussuunnitelma	16
3	LAADINTAOHJEET LAUTAKUNNILLE	17
3.1	Talousarvion sitovuus.....	17
3.2	Talousarvion valmisteluvastuut	17
3.2.1	Henkilöstökulut	17
3.2.2	Tila- ja aluepalvelut	18
3.2.3	Ruokapalvelut.....	18
3.3	Hankinnat.....	18
3.4	Tiliöintitekijät ja suunnittelutarkkuus	18
3.5	Talousarvion laatiminen ja tallentaminen	18
3.6	Talousarvioesityksen sisältö.....	19
3.6.1	Esittelymateriaali	19

3.6.2	Talousarviokirjan tekstiosuudet	19
3.6.3	Tavoitteet	20
3.6.4	Henkilöstö	20
3.7	Talousarvioprosessi ja aikataulu.....	20
4	TALOUSSUUNNITELMA 2026 - 2028	22
5	LISÄTIETOJA JA LIITTEET	22

1 YLEISTÄ

1.1 Suunnitteluperusteet

1.1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana taantuman pohjalta kasvuun. Inflaation selvä hidastuminen ja korkojen lasku ovat parantaneet kotitalouksien ostovoimaa sekä Suomessa että vientimarkkinoilla. Kulutuksen kasvua hidastaa kuitenkin yhä talouden epävarmuus. Investoinnit sen sijaan kasvavat ripeämmin, sillä rakentamisen elpyminen sekä energiasiirtymään ja puolustukseen liittyvät hankkeet lisäävät investointeja merkittävästi lähivuosina. Talouskasvua hidastavat Yhdysvaltojen asettamat tullit, muiden maiden vastatoimet sekä kauppapolitiikkaan liittyvä epävarmuus. Toisaalta kysyntää tukevat Euroopan kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Vuonna 2025 bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,0 prosenttia, 1,5 prosenttia vuonna 2026 ja 1,7 prosenttia vuonna 2027.

Inflaatio on hidastunut selvästi ja hintojen nousu on myös pysymässä maltillisena. Kulutusverojen korotuksista huolimatta kuluttajahintojen nousu on jäämässä tänä vuonna alle prosentin, ja lähivuosina inflaatio ei ole ylittämässä kahta prosenttia. Inflaatiota on hidastanut ennen muuta energian ja omistusasumisen hintojen lasku.

Inflaation hidastumisen ja palkkojen korotusten myötä reaaliensiot ovat kääntyneet kasvuun. Kotitalouksien keskimääräisten reaalityulojen kasvua hidastaa tänä vuonna kuitenkin heikko työllisyystilanne, sosiaalietuksien leikkaukset ja kulutusverojen korotukset. Ensi vuonna reaalityulojen kasvu nopeutuu työllisyystilanteen parantuessa. Myös veronalennukset lisäävät kotitalouksien ostovoimaa.

Investoinneissa pohja näyttäisi ohitetun kahden laskuvuoden jälkeen ja tänä vuonna investoinnit kasvavat selvästi. Asuntorakentamisessa elpyminen on kuitenkin hidasta ja taso jää edelleen pidemmän aikavälin tarpeeseen nähden alhaiseksi. Energiasiirtymään ja teknologian kehitykseen liittyvät investoinnit sen sijaan kasvavat reippaasti. Investointisuunnitelmia Suomeen on ennätysmäisen paljon ja tänä vuonna niitä on myös aloitettu. Investoinneissa on sekä puhdasta energiaa tuottavia että käyttäviä hankkeita. Investointeja lisäävät myös puolustushankinnat, joihin tulee tänä vuonna selvä hyppäys hävittäjien myötä ja taso pysyy korkeana myös tulevana vuosina.

Työllisyys on ollut selvässä laskussa, mutta alkuvuoden aikana lasku näyttäisi ainakin pysähtyneen. Tuotannon kasvun myötä työllisyyden kasvun odotetaan nopeutuvan ensi vuodesta lähtien. Vuositasolla työllisiä on tänä vuonna saman verran kuin viime vuonna ja työttömiä selvästi enemmän,

noin 9,3 prosenttia työvoimasta. Ensi vuonna työllisten määrä selvästi kasvaa ja työttömyys laskee 8,8 prosenttiin. Myös vuonna 2027 työllisyyden kasvu jatkuu ja työllisyysaste (20-64-vuotiaat) nousee 77,8 prosenttiin.

Työmarkkinoilla on paljon potentiaalia työllisyyden kasvulle, sillä työvoiman määrä on kasvanut viime vuosina reippaasti ja alkuvuonna työvoiman määrä on kääntynyt uudelleen selvään kasvuun. Työvoiman määrää lisäävät sekä hallituksen työllisyystoimet että maahanmuutto. Toistaiseksi työvoiman määrän kasvu on kuitenkin näkynyt työttömyyden nousuna, kun vaisu kysyntä on pitänyt työllisyystilanteen heikkona.

Julkisyhteisöjen velkasuhde nousee tänä vuonna yli 86 prosentin, minkä jälkeen velan nopein kasvu on toistaiseksi takana. Syvät alijäämät pitävät velkasuhteen maltillisessa kasvussa myös lähivuodet. Velkasuhde nousee yli 90 prosenttiin vuonna 2029. Jos puolustusmenot pidetään noin 3 prosentissa suhteessa BKT:-hen eikä siitä syntyvää alijäämää kateta, jatkaa velkasuhde kasvuaan ennustejakson jälkeenkin.

Euroopan keskuspankki laski kesäkuussa ohjauskorkojaan 0,25 prosenttiyksiköllä. Talletuskorko laskee tasan kahteen prosenttiin, mikä on alin lukema sitten helmikuun 2023. Perusrahoitusoperaatioiden korko on 2,15 prosenttia ja maksuvalmiusluoton korko 2,40 prosenttia. EKP aloitti ohjauskorkojen laskemisen vuosi sitten ja nyt kyseessä on jo kahdeksas peräkkäinen koronlasku. Koronlasku oli odotettu, sillä Euroalueen kokonaisinflaatio on hidastunut alle kahteen prosenttiin. EKP:n tavoite on pitää kahden prosentin inflaatio euroalueella keskipitkällä aikavälillä. EKP:n koronlaskut ovat painaneet myös euriborkorkoja tuntuvasti alaspäin. 12 kuukauden euribor oli elokuun alussa 2,15 prosenttia.

(Lähde: VM/Taloudellinen katsaus, kesä 2025)

1.1.2 Kuntatalous

Kuntatalouden myötätuuli on hiipumassa. Vuoden 2024 positiivisten yllätysten ansiosta kuntatalous pääsi ponnistamaan kuluvalle vuodelle ennakoitua paremmista asemista. Kustannusinflaation odotettua voimakkaampi hidastuminen ja menosopeutus ovat tasapainottaneet kuntien käyttötaloutta arvioitua enemmän. Kuntatalouden näkymä on kuitenkin uudelleen heikkenemässä, kun menokehitys ylittää tulojen kasvun. Positiivista virettä näyttäisi siirtyneen myös vuoden 2025 puolelle. Vuoden ensimmäisen neljänneksen tilinpidon perusteella kuntien yhteenlaskettu vuosikate on jatkanut lievässä kasvussa suhteessa vuoden takaiseen aikaan. Tuloskehitys tosin on heikentynyt, mutta se selittyy viime vuoden vertailujakson satunnaisella, joiden positiivinen tulosvaikutus oli poikkeuksellisen suuri.

Tulopuolella vaisu suhdanne ja heikko työllisyys painavat verotulojen kasvua. Hyvinvointialueiden palveluverkon karsiminen puolestaan heijastuu

kuntien soteikiinteistöistä saamiin vuokratuloihin ensi vuodesta alkaen. Valtio tosin osittain kompensoi näitä vuokratulomenetyksiä vuodesta 2027 lukien. Vuosille 2025-2027 kasautuu myös merkittäviä määräaikaista valtionosuusleikkauksia, kuten vuoden 2023 soteuudistukseen ja sen jälkihoitoon vuonna 2024 liittyneiden ylimääräisten valtionosuuksien takaisinperintä sekä valtionosuuksien vuosikorotusten yhden prosentin indeksijarru. Nämä määräaikaisten rasitteet poistuvat 2028, jolloin valtionosuuksien taso näillä näkymin selvästi nousee. Suurin ero kuntien menojen ja tulojen kasvuvauhdissa näyttäisi ajoittuvan vuoteen 2027. Tuolloin myös rahoituskustannuksiin on näköpiirissä pientä nousua, mikäli ennuste rahapolitiikan lievästä kiristymisestä toteutuu ja kuntien velkakanta kasvaa ennakoidusti.

Taloussuhdanteen elpyminen ja määräaikaisten valtionosuusleikkausten päätyminen vahvistavat kuntataloutta vuodesta 2028 alkaen. Silti ilman lisäsopeutusta Manner-Suomen kuntien tulos uhkasi pysyä lievästi negatiivisena vielä 2028 ja rahoitusaliijäämä voisi pahimmillaan nousta vuonna 2027 lähelle kahta miljardia. Onkin perusteltua olettaa, että kunnat tulevat lähivuosina jatkamaan talouden sopeuttamista. Kuntatalouden ennuste perustuu arvioon, jossa kunnat tekevät lisää menosäästöjä ja veronkorotuksia. Arvio on että vuodelle 2026 tehdään hieman kuluva vuotta suurempia veronkorotuksia, mutta sen jälkeen korotustahti hidastuu. Sopeutustoimien yhteisvaikutus kumuloituu lähivuosien aikana. Vuoden 2029 tasolla vuosikate ja rahoitusjäämä ovat noin 800 miljoonaa vahvemmat ja lainakanta noin kolme miljardia pienempi kuin skenaariossa, jossa sopeutusta ei tehtäisi lainkaan. Arvion mukaan noin kolme neljäsosaa tasapainotustoimien taloutta vahvistavasta vaikutuksesta selittyy menosopeutuksella ja yksi neljäsosa veronkorotuksilla.

Talouden tasapainottamistoimista huolimatta kuntien vuosikatteessa nähdään selvä pudotus vuosina 2025-2027, ja paluu yli kolmen miljardin tasolle tapahtuu vasta 2028. Kuntien investointimenoihin ei odoteta merkittävää reaalikasvua, mutta nettoinvestoinnit pysyvät silti korkealla ja ylittävät neljän miljardin rajan ennustejakson aikana. Vuosikatteisiin nähden mitatavat investointitarpeet ylläpitävät kuntataloudessa suhteellisen suurta rahoitusaliijäämää. Kuntien vuotuinen nettovelanotto painuu alle miljardin euron vasta 2029. Kumulatiivisesti kuntien lainakanta kasvaa ennustejakson aikana yli viidellä miljardilla. Pitkien poistoaikojen vuoksi korkeat investointimenot välittyvät tuloslaskelmaan melko hitaasti. Vuosikatteen selvästä heikkenemisestä huolimatta kirjanpidolliset tulokset pysyvät heikoimpinakin vuosina lievästi positiivisina.

Kuntatalouden suurimmat suhdanneriskit tulevat ulkopuolelta. Väestölliset trendit haastavat kuntatalouden pitkän aikavälin kestävyyttä, mutta lähiaikojen suurimmat riskit liittyvät ulkoisen toimintaympäristön epävarmuuksiin. Kauppasota ja geopoliittiset jännitteet saattavat jarruttaa yri-

tysten investointisuunnitelmien toteutumisesta, millä olisi suorat heijastusvaikutukset myös kuntiin heikomman työllisyyskehityksen välityksellä. Euroopan maiden suuret investointitarpeet puolestaan lisäävät valtioiden alijäämiä ja voivat nostaa pitkäaikaisen velkarahoituksen hintaa pääomamarkkinoilla. Vaikka kuntatalous ei kokonaisuutena ole kovin korkoherkkä, rahoituskustannusten nousu olisi silti ikävä lisähaaste. Kotimaassa valtiontalouden tasapainottaminen vie toivottua enemmän aikaa ja myös seuraavat hallitukset joutunevat supistamaan menoja. Kuntien valtionrahoitukseen voi jatkossakin kohdistua leikkauspaineita.

(Lähde: Kuntarahoitus, suhdanne-ennuste Q2/2025)

1.1.3 Kuntien valtionosuudet ja verotulot vuonna 2026

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,9 mrd. euroa vuonna 2026 keväällä 2025 julkaistun VM:n Kuntatalousohjelman mukaan. Laskennalliset valtionosuudet ovat noin 4,8 mrd. euroa, kuntien veromenetysten korvaukset 0,6 mrd. euroa ja muut valtionavut 0,5 mrd. euroa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2026 noin 3,5 mrd. euroa, mikä on noin 320 milj. euroa enemmän kuin kevään 2024 valtiontalouden kehyspäätöksessä. Muutokset johtuvat muun muassa oppimisen tuen uudistamisesta ja yksityisen opetuksen järjestäjien kotikuntakorvausten nostamisesta, valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttamisesta, asukasluvun ja laskentatekijöiden muutoksesta sekä indeksikorotuksesta. Kevään 2025 kehysriihen päätöksellä peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään osana sopeutustoimia 75 milj. eurolla vuodesta 2026 alkaen. Sote-uudistuksen omaisuusjärjestelyistä aiheutuviin kuntien kiinteistöjä koskeviin kustannuksiin varaudutaan osoittamalla valtion korvauksia yhteensä 150 milj. euroa vuosina 2027-2029.

Vuonna 2029 peruspalvelujen valtionosuudet ovat liki 3,7 mrd. euroa (vuoden 2026 hintatasossa). Vuodesta 2028 lähtien valtionosuuden tasoa nostaa edellisiin vuosiin verrattuna erityisesti sote-uudistuksen kustannusneutraaliin toteutukseen liittyvien määräaikaisten valtionosuusvähennysten päättymisen. Näitä ovat vuodelle 2024 myönnetty 192 milj. euron lisäys, joka peritään takaisin vuosina 2025-2027 sekä vuodelle 2023 takautuvasti tehty sote-siirtolaskelman tarkistus, joka vähentää valtionosuuksia niin ikään vuosina 2025-2027.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat noin 1,3 mrd. euroa vuodelle 2026. Vuoden 2026 valtionosuuden indeksikorotus (3,8 %) lisää kuntien ja kuntayhtymien valtionosuuksia arviolta 52,0 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoden 2026 indeksikorotuksesta (3,0 %) kohdistuu kunnille ja kuntayhtymille arviolta 19,4 milj. euroa. Hallinnonalan valtionavustuksia kohdistuu kunnille keskimäärin noin

200 milj. euroa vuosittain. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla valtionavustusten tasoa alennetaan hallitusohjelman ja hallituksen li-
säsopetuspäätöksillä 135 milj. euroa vuodesta 2026 lukien.

Vuonna 2026 verotulojen ennustetaan kasvavan 5,4 prosenttia. Kuntien ve-
rotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, kaivosmineraali- ja yhteisöverosta.
Kehyskauden lakimuutoksista aiheutuu vaikutuksia kuntien verotuloihin.
Veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kom-
pensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kunnallisveron tuoton arvioidaan
olevan vuonna 2026 noin 10,8 mrd. euroa, mikä on noin 0,6 mrd. euroa
enemmän kuin vuonna 2025. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat kehyskau-
della veropohjan kehitys, hallitusohjelmaan sisältyvät muutokset ja vuo-
sien 2024 ja 2025 kehysriihissä tehdyt päätökset. Kuntien yhteisöveron tuo-
toksi arvioidaan 1,76 mrd. euroa vuonna 2026. Kiinteistöveron tuotto on
noin 2,4 mrd. euroa vuonna 2026, mikä on noin 25 milj. euroa enemmän
kuin vuonna 2025. Kunnille kohdistuvan kaivosmineraaliveron tuoton arvi-
oidaan pysyvän noin 19 milj. eurossa ensi vuonna, mutta kasvavan noin 61
milj. euroon vuonna 2028 veronkorotusten myötä.

(Lähde: VM, Kuntatalousohjelma/kevät 2025)

Valtiovarainministeriö on julkaissut ehdotuksen vuoden 2026 budjetiksi.
Ehdotus sisältää valtiovarainministerin ehdotuksen uusiksi sopeutustoi-
miksi. Menojen loppusumma budjettiehdotuksessa on 89,6 miljardia euroa.
Ehdotus on 9,9 miljardia euroa alijäämäinen, kun Valtion asuntorahaston
lakkauttamiseen liittyvää kertaluonteista tuloutusta ei huomioida. Ehdotus
sisältää mm. 150 miljoonan euron lisäleikkauksen kuntien peruspalvelujen
valtionosuuteen sekä kunnille ja hyvinvointialuille maksettavien kotoutu-
miskorvausten lakkauttamisen.

Seuraavaksi hallitus neuvottelee budjettiesityksestä budjettiriihessä 1.-2.
syyskuuta, minkä jälkeen valtiovarainministeriö viimeistelee hallituksen
budjettiesityksen. Esitys toimitetaan eduskunnalle 22. syyskuuta. Edus-
kunta hyväksyy valtion budjetin joulukuussa.

Kuntaliiton tiedote 7.8.2025 valtiovarainministerin budjettiesityksestä

Valtiovarainministerin esitys vuoden 2026 valtion budjetiksi yllätti poliitti-
suudellaan ja peruspalveluihin kohdistuvilla uusilla leikkauksilla.

Valtiovarainministerin ehdotuksen mukaan kuntien peruspalvelujen valti-
onosuuksista oltaisiin leikkaamassa jälleen, tällä kertaa 150 miljoonaa eu-
roa, mikä tarkoittaisi suoraa ja tuntuva leikkausta peruspalveluihin, kuten
peruskouluihin ja lasten päivähitoon.

Kunnilta ja kaupungeilta on jo ennestään tällä hallituskaudella leikattu yli 100 miljoonan euron edestä: Kehysriihessä sovittiin 75 miljoonan euron valtionosuusleikkauksesta, indeksejä on jäädytetty 31 miljoonan euron edestä ja lisäksi norminpurun varjolla on kuntien budjeteista nipistetty 23 miljoonaa euroa.

Säästölialle on myös iso, noin 150 miljoonan euron leikkaus kuntien ja hyvinvointialueiden kotouttamiskorvauksiin. Laskennalliset korvaukset poistuisivat kokonaan, mikä jättäisi kotoutumispalveluihin ison aukon.

Vaikea työttömyystilanne yhdistettynä valmiiksi alimitoitettuun TE-rahoitukseen on jo sinänsä kunnille erittäin vaikea pala purtavaksi. Työttömyyden kulut ovat nousemassa roimasti yli vuoden vaihteessa toteutuneen TE-uudistuksen siirtolaskelmista, eli rahoitusta olisi tarve työttömyyskustannusten perusteella lisätä, ei vähentää.

Lisäksi leikkauspöydällä ovat opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustukset taiteeseen, kulttuuriin ja liikuntapaikkoihin sekä valtionosuudet vapaaseen sivistystyöhön, kuten kansalaisopistotoimintaan.

Kokonaisuus osaoptimoi valtiontalouteen lyhyen aikavälin säästöjä mutta heikentää samalla kasvun edellytyksiä: osaamista, innovointia ja työllisyydenhoitoa.

Julkisen talouden heikko tilanne, samoin kuin olematon talouskasvu ovat tosiasioita, joita on ratkottava syksyn budjettiriihessä. Uusien valtionosuusleikkausten sijasta julkisen talouden ahdinkoa tulisi taklata ja talouskasvua tulisi vauhdittaa esimerkiksi yritystukia leikkaamalla, verokevennyksiä perumalla sekä kuntien normeja purkamalla.

1.1.4 Suunnitelmakausi

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Äänekosken kaupungissa taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta, josta ensimmäinen vuosi on sitova talousarviovuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähden sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve kate-
taan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.
Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa
sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.
Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Äänekosken kaupungilla suunnitelmakausi kattaa vuodet 2026 - 2028, joista
vuosi 2026 on talousarviovuosi ja vuodet 2027 - 2028 ovat taloussuunnitel-
mavuosia.

2 MÄÄRÄRAHAKEHYKSET

2.1 Laadinnan lähtökohdat

Vuoden 2026 talousarvion määrärahakehysten perusteena on käytetty vuoden 2025 talousarviota. Määrärahakehysten laskennassa on huomioitu talouden tasapainottamissuunnitelman toimenpiteet vuodelle 2026.

Verotuloennuste on laadittu Kuntaliiton elokuussa 2025 julkaistun veroennustekehikon sekä oman arvion mukaan. Veroennustekehikko on laadittu vuonna 2025 käytössä olevilla tulo- ja kiinteistöveroprosenteilla.

Alla olevassa taulukossa on esitetty verotuloarviot vuosille 2025-2028.

Verotulot (* ennuste), 1 000 €	TP2024	2025*	2026*	2027*	2028*	Muutos, € 2025-2026	Muutos, % 2025-2026
Kunnallisvero	34 011	33 622	35 455	36 581	37 531	1 833	5,5 %
Yhteisövero	6 621	4 529	4 307	4 544	4 769	-222	-4,9 %
Kiinteistövero	7 494	8 108	8 145	8 145	8 145	37	0,5 %
Verotulot yhteensä:	48 126	46 260	47 908	49 270	50 445	1 648	3,6 %

Verotuloennusteita korjataan talousarvioprosessin edetessä.

Valtionosuudet vuodelle 2026 on arvioitu Valtiovarainministeriön kesäkuussa 2025 julkaiseman ennakkollisen laskelman perusteella. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien arvioidaan olevan vuoden 2025 tasossa. Kokonaisuutena valtionosuudet laskevat yhteensä 0,7 milj. euroa (-6,4 %).

Valtionosuudet, 1 000 €	TP2024	TA+muutos 2025	TA2026	Muutos (1 000 €)	Muutos -%
Peruspalvelujen valtionosuus	2 832	5 919	5 647	-271	-4,6 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 160	4 064	3 453	-611	-15,0 %
Verotulomenetysten korvaus	2 934	1 516	1 663	147	9,7 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-788	-21	-21	0	0,0 %
Valtionosuudet yhteensä	10 139	11 477	10 742	-735	-6,4 %

Valtio valmistelee kuntien rahoitusjärjestelmän uudistamista vuodesta 2027 lukien. Uudistus voi tuoda merkittäviä muutoksia valtionosuusjärjestelmään. Talousarvion laadintaohjeen laatimishetkellä ei ole tiedossa miten muutokset vaikuttavat kaupungin tuloihin.

Henkilöstömenoihin on huomioitu 3,17 prosentin keskitetty palkankorotusvaraus. Palkankorotusvarauksista päivitetään tarvittaessa jos/kun sivukuluprosentit tarkentuvat. Lisäksi määrärahakehykseen sisältyy 50 euron varaus/vakanssi henkilöstön työhyvinvointiin ja se tulee budjetoida em. suuruisena ao. kustannuspaikalle ja tilille 4416.

Yleiseen kustannustason nousuun muiden kuin henkilöstömenojen osalta on varauduttu 1,3 %:n kasvuun. Myös toimintatuotoissa on huomioitu 1,3

-%:n nousu. Lautakuntien on näin ollen huolehdittava, että korotukset tuotopuolella taksoihin ja maksuihin tehdään vähintään em. prosentin suuruisena.

Kehykset ovat sitovia lautakuntatasolla. Mikäli veroennusteet tai valtion-osuuskalkelmat muuttuvat, voidaan lautakuntien kehyksiä tarkistaa lautakuntien osalta talousarvioprosessin edetessä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 14.3.2022 uuden kaupunkistrategian vuosille 2022-2028. Uusi kaupunginvaltuusto kokoontuu 9.9.2025 kaupunkistrategiatilaisuuteen ja kaupunkistrategiaa päivitetään tarpeen mukaan ja viedään kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Toimialojen tulee noudattaa kaupunkistrategiasta johdettuja toimeenpano-ohjelmia sekä talousarviossa asetettuja toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

2.2 Talouden tasapainotus

Kaupungin taseessa on 10,3 milj. euroa kertynyttä ylijäämää vuoden 2024 tilinpäätöksen jälkeen, joten kaupungilla ei ole voimassa olevan kuntalain mukaan alijäämien kattamisvelvollisuutta. Vuosi 2025 näyttäisi muodostuvan viimeisimmän ennusteen mukaan 2,1 milj. euroa alijäämäiseksi. Vuoden 2026 talousarvio ja suunnitelmavuodet 2027-2028 näyttävät myös muodostuvan reilusti alijäämäisiksi. Kaupungin taloudellinen tilanne on kääntynyt huolestuttavaan suuntaan, joten kaupungin tulee vakavasti arvioida millaisilla toimenpiteillä negatiivinen kehityspolku saadaan katkaistua. Kaikki käytettävissä olevat keinot tulee huomioida ja tarvittaessa käynnistää mahdolliset yhteistoimintaneuvottelut.

Vuoden 2026 määrärahakehysten taso on käyty alustavasti johtoryhmässä lävitse ja toimialajohtajille on annettu tehtäväksi etsiä säästökohteita talouden tasapainottamiseksi. Toimialajohtajat esittävät mahdolliset säästökohteet valtuuston talousarvioseminaarissa, jonka jälkeen talousarvioesitys tarkentuu.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelman yhteydessä talouden tasapainottamissuunnitelman vuosille 2024-2026. Tasapainottamistoimenpiteet on huomioitu määrärahakehyksissä.

2.3 Lautakuntakohtaiset kehykset (käyttötalous)

Alla olevassa taulukossa on esitetty lautakuntakohtaiset kehyslaskelmat.

TAULUKKO 1 ÄÄNEKOSKEN KAUPUNGIN MÄÄRÄRAHAKEHYKSET JA TULOSLASKELMA VUODELLE 2025

	TP 2024	TA 2025	TA2026 Henkilöstömenot (sis. 3,17 % korotuksen)	TA 2026 indeksi- korotukset (1,3 %)	TA 2026 kehys	Muutos 2026 / 2025 (%)	TS 2027	TS 2028
Tarkastus	-45 501	-76 700	-23 239	-498	-62 037	-19,1 %		
Kaupunginhallitus	-8 280 428	-11 428 937	-5 201 886	-81 292	-11 536 376	0,9 %		
Työllisyysaluelautakunta			0	0	0			
Opetus ja kasvatus	-27 611 511	-28 044 308	-22 282 651	-83 205	-28 766 265	2,6 %		
Kulttuuri ja liikunta	-3 737 831	-3 967 430	-2 529 578	-18 528	-3 973 336	0,1 %		
Kaupunkirakenne	-8 605 195	-9 613 481	-2 415 040	-92 086	-9 590 635	-0,2 %		
Ympäristö	-593 504	-782 580	-414 472	-4 980	-802 532	2,5 %		
Toimintakate	-48 873 970	-53 913 436	-32 866 867	-280 588	-54 731 181	1,5 %	-55 956 187	-57 411 048
Verotulot	48 126 403	48 086 400			47 907 938	-0,4 %	49 270 042	50 444 843
Valtionosuudet	10 138 571	10 904 700			10 742 017	-1,5 %	11 085 762	12 085 077
Rahoitustulot ja -menot								
Korkotulot	1 012 623	850 000			650 000	-23,5 %	650 000	650 000
Muut rahoitustulot	1 606 024	1 150 000			1 700 000	47,8 %	1 700 000	1 700 000
Korkomenot	-924 749	-1 000 000			-820 000	-18,0 %	-820 000	-820 000
Muut rahoitusmenot	-44 699							
Vuosikate	11 040 203	6 077 664			5 448 773	-10,3 %	5 929 616	6 648 872
Poistot ja arvonalentumiset	-8 369 368	-8 300 000			-8 480 000	2,2 %	-8 300 000	-8 100 000
Varausten ja rahastojen muutos	13 908							
Tilikauden tulos	2 684 743	-2 222 336			-3 031 227	36,4 %	-2 370 384	-1 451 128

2.4 Kehyksessä on huomioitu vuodesta 2025 vuoteen 2026 seuraavat merkittävimmät muutokset:

Tarkastuslautakunta

- Ostopalvelujen vähennys 16 000 euroa

Kaupunginhallitus

- Maksutulojen vähennys 530 000 euroa (maankäyttö)
- Kevan tasausmaksun vähennys 100 000 euroa
- Työllisyyspalvelut, nettovähennys 170 900 euroa

Opetus ja kasvatus

- Henkilöstömenojen lisäys 391 500 euroa (oppimisen tuki) ja vähennykset yhteensä 208 000 euroa, nettolisäys yhteensä 183 500 euroa
- Palvelujen ostojen vähennys 60 000 euroa ja kotikuntakorvausmenojen kasvu alustavan laskelman perusteella 111 000 euroa (netto)
- Tarvikeostojen vähennys 25 000 euroa (muutot vuonna 2025)
- Avustusten vähennys 140 000 euroa (lasten kotihoidon tuki ja ostot Koskelasta)

Kulttuuri ja liikunta

- Maksutulojen lisäys 37 000 euroa (uimahallit)
- Henkilöstömenojen lisäys 135 000 euroa (Suolahden uimahalli, kulttuurihistoriallinen museo, kirjasto ja liikuntapalvelut)
- Palvelujen ostopien nettovähennys 177 000 euroa (jäähalli, Äänekäki, liikuntapalvelut ja kirjasto)
- Tarvikeostojen lisäys 5 000 euroa (Suolahden uimahalli)

Kaupunkirakenne

- Myyntitulojen lisäys 150 000 euroa (laskutustulot HVA:lta)
- Vuokratulojen vähennys 300 000 euroa (HVA)
- Palvelujen ostopien vähennys 50 000 euroa (hulevesisuunnitelma)
- Kiinteistökulujen nettolisäys 380 100 euroa
- Kumppanuussopimuksen menojen lisäys 255 900 euroa
- Avustuksien vähennys 30 500 euroa
- Vuokamenojen vähennys 48 900 euroa
- Leasingvuokramenojen vähennys 720 700 euroa

Ympäristö

- Laitehankintojen vähennys 30 000 euroa (TA2025)
- Ostopalvelujen kasvu 30 000 euroa (ylikunnalliset palvelut)

2.5 Kehyksen mukainen tuloslaskelma

Tuloslaskelmaa päivitetään suunnittelun tarkentuessa talousarvioprosessin edetessä.

Verotuloennuste on laadittu Kuntaliiton viimeisimmän elokuussa 2025 julkaistun veroennustekehikon sekä oman arvion mukaan. Verotuloennusteita korjataan talousarvioprosessin edetessä.

Valtionosuudet on arvioitu Valtiovarainministeriön kesäkuussa julkaiseman ennakkollisen laskelman sekä oman arvion perusteella.

Rahoitustulot ja -menot ja poistot

Rahoitustuotot ja -kulut on arvioitu vuoden 2024 tilinpäätöksen ja vuoden 2025 talousarvion perusteella.

Kehyksen mukainen vuoden 2026 tuloslaskelma päättyy noin 5,4 milj. euron vuosikatteeseen ja noin 3,0 milj. euron alijäämäiseen tilikauden tulokseen.

Vuoden 2024 talousarvion yhteydessä hyväksytty talouden tasapainottamissuunnitelma huomioitu talousarviokehyksissä. Tasapainottamissuunnitelman mukaiset säästöt ovat 0,3 milj. euroa vuonna 2026.

2.6 Investointikehykset ja yleiset periaatteet

Investointisuunnitelma laaditaan vuosille 2026 - 2028. Investointisuunnitelmassa otetaan huomioon mm. taloudellinen tilanne, väestökehitys sekä palvelutuotannon tarpeet. Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja -tulot. Käyttöomaisuuden hankinnat, jotka ovat vähintään 10 000 euroa ja jotka vaikuttavat tuotannontekijänä useana tilikautena, käsitellään investointiosassa. Pienhankintarajan alle jäävät investoinnit merkitään käyttötalouden menoksi.

Talousarviossa hyväksytään euromääräinen investointikatto vuosille 2026 - 2028. Investointitasoa on pyritty pienentämään taloudellisen tilanteen kohentamiseksi. Investointitason pienentämisellä varaudutaan myös käynnistyneiden leasingrahoituksella toteutettavien koulu- ja päiväkotihankkeiden kasvaviin käyttötalouskuluihin.

Investointikatto on sitova valtuustoon nähden talousarviovuonna 2026 ja suunnitelmavuosille 2027 - 2028 hyväksytään investointikatosta vain ne merkittävät kohteet, jotka sitoudutaan varmasti toteuttamaan (investointipooli).

Kaikki merkittävät investointikohteet suunnitellaan erillisinä kohteinaan ja kohteilla on oma kustannusarvio sekä arvioitu toteutusvuosi tai vuodet. Kokonaiskustannusarvio on merkittävän investointikohteen sitova taso.

Lisäksi talousarviossa kootaan yhteen pieniä investointikokonaisuuksia (nipuja), joille hyväksytään talousarviossa vuosittainen investointimääräraha. Nipuille varatut investointimäärärahat ovat sitovia, ei yksittäisten kohteiden. Talousarviovalmistelun yhteydessä yksittäiset kohteet ovat luetteloitu investointisuunnitelmassa, mutta kohteille ei aseteta sitovaa toteutusvuotta tai kustannusarviota.

Irtaimistohankinnat suunnitellaan aina erillisinä kohteina.

Jos investointeja on rahoitettu leasingilla tai elinkaarimallilla, vuokratulua ei merkitä investointiosaan vaan käyttötalousosaan.

Investointiosan tuloarviot muodostuvat investointien rahoitusosuuksista sekä aiemmin toteutettujen investointien myynneistä. Myyntitulot budjetoidaan investointitulona tasearvon mukaisena. Arvioitu luovutusvoitto tai -tappio budjetoidaan käyttötalousosaan.

Talousarviokehyksen yhteydessä ei oteta sitovaa kantaa yksittäisiin investointihankkeisiin, jotka tarkentuvat syksyllä talousarvioprosessin edetessä. Myös investointikattoa tarkennetaan ja täydennetään talousarvioprosessin edetessä.

TAULUKKO 2 INVESTOINTIKATTO (ALUSTAVA)

TA2026	TS2027	TS2028
-5 900 000	-6 000 000	-6 500 000

2.7 Rahoitussuunnitelma

Vuoden 2026 talousarviokehys merkitsee Äänekosken kaupungin velkaantuneisuuden kasvua. Kehyksen mukaisessa rahoituslaskelmassa kaupungin Toiminnan ja investointien rahavirta (=rahoitusaliäämä) ja lainojen lyhennykset ilmaisevat, että kaupungin kokonaislainakanta kasvaa 1,3 milj. eurolla. Rahoitussuunnitelmaa päivitetään talousarvioprosessin edetessä.

TAULUKKO 3 RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUS, 1000 €	TP2024	TPE2025	TA2026	TS2027	TS2028
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	11 040	6 190	5 449	5 930	6 649
Tulorahoituksen korjauserät	-3	0	0	0	0
Pakolliset varaukset					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 054	-11 288	-6 815	-6 050	-2 890
Rahoitusosuudet investointeihin	152	195	84	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	208				
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 344	-4 903	-1 282	-120	3 759
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-3	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	52	0	0	0	0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 448		20 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 944	-2 944	-3 198	-23 202	-3 198
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 300	4 500	4 500	3 400	-500
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	366				
Rahoituksen rahavirta	-6 829	5 004	1 302	198	-3 698
Rahavarojen muutos	1 514	101	20	78	61
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Investointien tulorahoitus, %	380,4	55,8	81,0	98,0	230,1
Pääomamenojen tulorahoitus, %	190,6	44,1	54,9	20,3	109,2
Asukasmäärä 31.12. (ennuste)	17 800	17 700	17 500	17 500	17 500

3 LAADINTAOHJEET LAUTAKUNNILLE

3.1 Talousarvion sitovuus

Vuoden 2026 talousarvio on valtuuston nähden sitova vastuualueitasolla tarkastuslautakunnan, työllisyysalueautakunnan, opetus- ja kasvatustalautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan osalta. Keskushallinnon osalta talousarvion sitovuus on kaupunginhallituksen tasolla (pl. tarkastuslautakunta).

Investointimäärärahojen sitova taso on investointikatto talousarviovuonna 2026. Lisäksi erilliskohteiden kokonaiskustannusarvio on sitova taso (ei vuosikohtainen taso) ja pienille investointikokonaisuuksille (nipuille) varattu määräraha on sitova vuositasolla. Leasingkohteiden sitova taso on kokonaiskustannusarvio.

Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä.

3.2 Talousarvion valmisteluvastuut

Lautakunnat vastaavat talousarvion laadinnasta oman toimialansa osalta. Talousjohtaja kokoaa kaupungin talousarvioesityksen vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuosille 2027 - 2028.

3.2.1 Henkilöstökulut

Henkilöstösuunnittelussa tulee huomioida kaupungin taloudellinen tilanne. Taloudelliseen tilanteeseen sopeutuminen toteutetaan ensisijaisesti ns. luonnollisen poistuman kautta (eläköitymiset, irtisanoutumiset) sekä määräraikaista henkilöstöä (ml. sijaiset) vähentämällä. Painopiste on henkilöstörakenteen muutoksissa ja tehtävien uudelleenjärjestelyissä.

Varaukset vakinaisen ja tilapäisen henkilöstön henkilöstömenoiksi valmistellaan keskitetysti henkilöstöhallinnon toimesta. Toimialat voivat varmistaa lähtötietojen oikeellisuuden yhdessä em. valmistelun kanssa.

Toimialojen tulee erityisesti erilliskorvausten sekä sijaisten määrärahatarvetta arvioidessaan huomioida talouden sopeuttamistarve.

Henkilöstömuutoksista tulee tehdä erillinen esitys perusteluineen henkilöstöjohtajalle 5.9.2025 mennessä **liitteen 1** mukaisella lomakkeella.

3.2.2 Tila- ja aluepalvelut

Kaupunkirakennetoimiala budjetoit toimitilojen käyttökulut, vuokramenot, yhtiövastikkeet ja vuokratulot.

Toimialojen käytössä olevia toimitilojaan koskevat esitykset budjettiin tulee tehdä kaupunkirakennetoimialalle, mikä huomioi ne osana omaa esitystään.

3.2.3 Ruokapalvelut

Ruokapalvelupäällikkö laatii ehdotukset ruokapalveluiden osalta. Toimialat voivat esittää toiminnallisia ym. näkökohtia laadinnan suhteen. Ehdotusten valmistumiseen saakka pohjana voi käyttää vuoden 2025 tietoja.

3.3 Hankinnat

Talousarvioprosessin yhteydessä laaditaan kaupungin hankintasuunnitelma, jonka perusteella talousarviovuoden kilpailutukset valmistellaan. Toimialojen on ilmoitettava talousarviovuoden 2026 merkittävät hankinnat ohjeen liitteenä 3 olevaan hankintakalenteriin. Hankintatyöryhmä kokoaa kaupungin hankintasuunnitelman ja suunnitelman perusteella kilpailutuskalenterin. Hankinnoissa tulee noudattaa erityistä tarveharkintaa ja pidättäytyä sellaisista hankinnoista, jotka eivät ole aivan välttämättömiä.

3.4 Tiliöintitekijät ja suunnittelutarkkuus

Tilikartta eli käytettävät tilit, tiliryhmät ja kustannuspaikat ovat vuoden 2025 talousarvion mukaiset.

Talousarvio laaditaan kustannuspaikoittain, jotka kytketään tulosalueisiin, vastuualueisiin ja toimialoihin, muodostaen toiminnallisia kokonaisuuksia.

Esityksiä tehtäessä tulee huomioida erilliset sisäiset tilit. Sisäiset tulot ja menot budjetoidaan tasan. Talousarviossa määrärahat ja tuloarviot esitetään 100 euron tarkkuudella.

3.5 Talousarvion laatiminen ja tallentaminen

Talousarvion ensimmäisessä vaiheessa talousarvioluonnos laaditaan toimialojen kanssa erikseen sovitulla tavalla. Rahatoimisto vastaa henkilöstökulujen (pl. erilliskorvaukset ja sijaiset) tallentamisesta koko kaupungin osalta ja toimialat vastaavat muiden toimintakulujen ja tuloarvioiden tallentamisesta oman toimialansa osalta. Investointisuunnitelma laaditaan erilliseen Excel-tiedostoon.

Talousarviota käsitellään ja muokataan lautakuntakäsittelyyn saakka, jolloin talousarvio tallennetaan ProEconomica -järjestelmään.

3.6 Talousarvioesityksen sisältö

3.6.1 Esittelymateriaali

PowerPoint -esitystä (**liite 2**) käytetään talousarvion esittelymateriaalina prosessin eri vaiheissa.

3.6.2 Talousarviokirjan tekstiosuudet

Varsinainen talousarvioteksti liitetään talousarviokirjaan. Talousarviokirjassa perustelutekstit esitetään lautakunta- ja vastuualuetasolla. Perustelujen päätarkoituksena on kertoa päätöksentekijöille, mihin rahat käytetään. Teksteissä on pyrittävä esittämään asiat tiivistetysti. Ylipitkät perustelut joudutaan karsimaan tai palauttamaan uudelleen valmisteltaviksi. Tehtäväaluekohtaiset kannanotot määrärahojen riittämättömyydestä tai muut vastaavat kommentit eivät kuulu kaupunginvaltuuston talousarvion perusteluihin.

Lautakuntien on huomioitava menoissa ja tuloissa sellaiset toiminnalliset muutokset, jotka perustuvat tuleviin lainsäädännöllisiin velvoitteisiin tai väistämättä edessä oleviin volyymin muutoksiin.

Talousarvioesitys laaditaan sekä lautakuntatasoisena että kustakin lautakunnan vastuualueesta erikseen alla ohjeistetun rakenteen mukaisesti:

1. Toiminta-ajatus

Esitetään lautakunnan / vastuualueen toiminta-ajatus tiivistetyssä muodossa.

2. Talousarvion perustelut

Selostetaan tiivistetysti määrärahan käyttöä, sen jakoa eri toimintoihin ja määrärahassa tapahtuvia merkittäviä muutoksia.

Tuloarvion perusteista kerrotaan maksujen ja taksojen mahdolliset muutokset. Maksuja ja taksoja tulee tarkistaa vuosittain ja korotuksen tulisi olla vähintään kuluttajahintaindeksin verran.

Tekstissä tulisi lisäksi käsitellä toimintaympäristöä ja siinä suunnitelmakauden aikana tapahtuvia muutoksia sekä toiminnan painopistealueita.

Lautakunta- ja vastuualuetasoiset tekstiosuudet pitää laatia Word-ohjelmalla ja tekstit on toimitettava **talousjohtajalle 30.9.2025 mennessä**.

Tekstiosuoksissa kannattaa hyödyntää vuoden 2025 talousarviota (ainakin toiminta-ajatus).

3.6.3 Tavoitteet

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Lautakuntien ja vastualueiden tulee tavoiteasettelussaan lähteä voimassa olevasta Äänekosken kaupungin strategiasta. Uudelle kaupunginvaltuustolle järjestetään 9.9.2025 kaupunkistrategiapäivä, jonka jälkeen voimassa olevaa kaupunkistrategiaa päivitetään. Kaupunkistrategiassa määritellään kaupungin visio ja siitä edelleen johdetut strategiset painopisteet ja niitä tukevat toimeenpano-ohjelmat.

Talousarvioprosessissa määritetään vuosikohtaiset strategiasta johdettavat tavoitteet tulokortteihin ja niistä johdetaan toimialakohtaiset sekä yhteiset tulokortit.

3.6.4 Henkilöstö

Henkilöstöhallinto kokoaa keskitetysti tiedot vakansseista lautakunnittain ja vastualueittain vuosina 2024 - 2028 **liitteeseen 2**.

3.7 Talousarvioprosessi ja aikataulu

Elokuu

- henkilöstöhallinto laskee henkilöstömenot (vakituisten ja tilapäisten henkilöiden palkat sivukuluineen) ja lähettää laskelmat toimialoille tarkastettaviksi
- taloushallinto syöttää henkilöstömenot talousarvioon koko kaupungin osalta

Syyskuu

- kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion laadintaohjeet sekä vuoden 2026 talousarviokehysluonnoksen (1.9.2025)
- toimialat aloittavat talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotustensa valmistelun annetun kehyksen ja laadintaohjeiden mukaisesti
- toimialat lähettävät 5.9.2025 mennessä henkilöstömuutosesitykset henkilöstöjohtajalle (liite 1)
- kaupunginvaltuuston kuntastrategiapäivä 9.9.2025
- kaupunginvaltuuston talousarvioseminaari I, 11.9.2025

- 17.9.2025 mennessä toimialat toimittavat talousarvioehdotuksensa talousjohtajalle, joka kokoaa kaupungin talousarvioluonnoksen
- toimialakohtaiset talousarvioneuvottelut 22. - 23.9.2025
 - Toimiala esittää talousarvioehdotuksensa ja ne toimenpiteet, joita sen on mahdollisesti tehtävä talousarvioehdotuksessaan mainittujen tehtävien toteuttamiseksi ja annetussa kehyksessä pysymiseksi.
 - Neuvotteluihin osallistuvat toimialajohtaja ja hänen valitsemansa henkilöt sekä keskushallinnosta talous-, henkilöstö- ja kaupunginjohtaja.
 - Luottamushenkilöt tulee sitouttaa laadittavaan talousarvioehdotukseen ja niihin päätöksiin, joita tarvitaan kehykseen pääsemiseksi.
- hallituksen talousarvioseminaari 29.9.2025
- toimialat toimittavat talousarviotekstit (Word-tiedostoina) ja tuloskortit talousjohtajalle 30.9.2025 mennessä.

Lokakuu

- talousarvion lautakuntakäsittely
 - lautakunnan talousarvioesitys valmis
- talousarvioesityksen kokoaminen (talousjohtaja)
- talousarvioesityksen käsittely kaupungin johtoryhmässä
- kaupunginjohtajan talousarvioesitys on valmis

Marraskuu

- kaupunginvaltuuston talousarvioseminaari II, 27.10.2025
- kaupunginvaltuusto vahvistaa vuoden 2026 tulo- ja kiinteistöveroprosentit
- talousarvion hallituskäsittely 17.11.2025
 - hallituksen esitys talousarvioksi valmis

Joulukuu

- kaupunginvaltuusto päättää vuoden 2026 talousarviosta ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelmasta

Tammikuu

- lautakunnat ja kaupunginhallitus hyväksyvät tarvittaessa yksiköidensä käyttösuunnitelmat vuodelle 2026

4 TALOUSSUUNNITELMA 2026 - 2028

Talousjohtaja kokoaa talousarviokirjaan kaupungin taloussuunnitelman vuosille 2026 - 2028 tämän ohjeen kohdan 2 perusteiden ja lautakuntien käyttötalousosassa esitettyjen talousarvioesitysten mukaisesti.

5 LISÄTIETOJA JA LIITTEET

Lisätietoja talousarvion laadintaan antavat

- talousarviota, taloussuunnitelmaa ja tavoitteita koskien talousjohtaja Tapani Hämäläinen, 0400 115256
- rakennusinvestointeja koskien tekninen johtaja Tommi Rautjärvi, 0400 543587
- henkilöstöhallintoa koskien henkilöstöpäällikkö Hanna Gore, 040 5434017
- toimitiloja koskien kaupunkirakennepäällikkö Riitta Ilmasti, 040 7623811
- ruokapalveluita koskien ruokapalvelupäällikkö Raija Sällinen, 040 7058460

LIITTEET

Liite 1 = TA2026 Henkilöstösuunnitelma vuosille 2026-2028

Liite 2 = TA2026 PowerPoint esityspohja